



DOOR DE WOL GEVERFD

INTERNATIONAAL GELOUTERDE COACH SCHAAP TIMMERT AL KWART EEUW AAN DE WEG

I did it my way. En dat doet-ie nog steeds.

Niets is beter van toepassing op de carrière van Glen Schaap dan Frank Sinatra's *evergreen* die ook op bijzondere wijze is vertolkt door onze eigen Lee Towers. Dit jaar zag Schaap Abraham; een moment dat hem overigens verder weinig doet. Je bent zo jong of oud als je je voelt is het credo van de vijftigjarige Amsterdammer, die eerder dit jaar opnieuw vader is geworden.

In zijn jeugd was hij voor geen kleintje vervaard. Een Amsterdams lefgozertje dat zich niet snel de mond liet snoeren, maar dat het hart op de juiste plaats had. Tennissen kon hij als de beste getuige zijn nationale titels bij de jeugd en de senioren. Hij maakte deel uit van de Davis Cupselectie in een periode dat Nederland bij de mannen in de breedte over veel potentieel beschikte. Schaap koos toch al snel voor een rol als trainer/coach; hij wilde anderen beter maken.

Intussen is hij gepokt en gemazeld als internationaal tenniscoach en kan bogen op een grote staat van dienst. Ook op het gebied van internationale coaching bereikte de alom geprezen begeleider dit jaar een mijlpaal. Hij begon 25 jaar geleden te werken met Brenda Schultz en dat was meteen ook de enige connectie die hij met een Nederlandse prof heeft gehad. Zoals bekend bracht hij haar naar de top10. Brenda Schultz-McCarthy maakte daarvan in 1996 deel uit en was een jaar later de laatste voorganger van Kiki Bertens als Nederlandse deelnemer aan de WTA Finals.

Het verbaast hem niet dat Bertens zo ver is gekomen. 'Nee. Het heeft even geduurd maar ze is

goed. Kiki heeft er misschien wat langer over gedaan dan anderen om door te breken. Maar dat gebeurt wel vaker met Nederlandse spelers. Ze heeft de

'KIKI heeft er misschien wat **LANGER** over gedaan dan anderen om door te **BREKEN**. Maar dat **GEBEURT** wel vaker met **NEDERLANDSE** spelers'

afgelopen jaren al bewezen dat ze heel wat kan. Wilde ze meer dan moest ze bepaalde inspanningen doen, stappen nemen en dat heeft ze gedaan. Bovendien hebben zij en haar coach Raemon Sluiter een aantal zaken goed doorgesproken. De lucht geklaard en doelen gesteld. Die doelen veranderen steeds en in haar geval in hele positieve zin. Je wordt niet voor niets *Most Improved Player of the Year*, de speelster van het jaar, die de meeste progressie heeft geboekt.'

Een jaar geleden nog twijfelde Bertens aan continuering van haar loopbaan. Schaap sprak beiden destijds. 'Ik heb aangegeven dat ze met elkaar moesten doorgaan. Je zit samen in een proces. Daar horen ook tegenslagen bij. Kijk, Sluiter investeert ook in Bertens. Hij probeert er voor haar het beste uit te halen. Dat besef moet bij een speler aanwezig zijn. Ik ben erg blij en trots dat Kiki de WTA Finals heeft gehaald. Het maakt niet uit dat dat mede kwam door de afmelding van Simona Halep. Blessures horen

bij topsport. Ze heeft het verdiend op basis van het werk dat erin is gestopt en het resultaat wat de samenwerking heeft opgeleverd.'

Schaap kent het klappen van de zweep. Na zijn coaching-debuut aan de zijde van Schultz-McCarthy ging hij de wijde wereld in. Als coach van vrouwelijke wereldtoppers of toppers in de dop. De lijst van pupillen lijkt bijna eindeloos lang. De Russinnen Nadia Petrova en Dinara Safina loodste hij zelfs naar de nummer éénpositie, hun landgenote Anna Tsakvetadze schoot naar nummer zes. Maar hij werkte bijvoorbeeld ook met Jennifer Capriati, Magdalena Maleeva, Jelena Dokic, Mirjana Lucic,

'ER IS, NADAT ZE VORIG
JAAR ROLAND GARROS
WON, **HEEL VEEL** OP HAAR
AFGEKOMEN. HET IS PUUR
EEN **LEERJAAR** VOOR
JELENA GEWEEST'



Tatjana Golovin en Anett Kontaveit. Stuk voor stuk speelsters die met de Nederlandse coach de goede richting insloegen en hun hoogtepunten vierden onder zijn leiding.

Sinds Roland Garros, waar ze als titelverdedigster in de eerste ronde verloor, heeft hij Jelena Ostapenko (21) enige tijd onder zijn hoede gehad. 'Ik heb haar dit jaar op vijf toernooien begeleid. Dat was de afspraak. De rest van het seizoen heeft ze alleen ingevuld, zonder mij. Als wij zouden gaan samenwerken, zou dat pas verder gestalte krijgen in het off season richting 2019, vandaar. Dit jaar hebben we het grasseizoen samen gedaan en twee toernooien in Amerika. Bij drie van de vijf evenementen is ze zeer succesvol geweest en dat waren niet de minst belangrijke. Ze haalde in Eastbourne de kwartfinales, op Wimbledon zelfs de halve finale en de vierde ronde bij de US Open. Ze komt uit een relatief kort zelfstandig land (Letland, red.), dat natuurlijk heel lang onderdeel heeft uitgemaakt van de Sovjet-Unie. Jelena heeft flair en dat spreekt veel mensen aan. Dat, samen met haar niet geringe capaciteiten, maakt haar geliefd. Er is, nadat ze in 2017 Roland Garros won, heel veel op haar afgekomen. Het kost tijd om dat een plek te geven, om daar mee om te gaan. Het is in veel opzichten puur een leerjaar voor Jelena geweest. Maar ze beschikt over niet geringe capaciteiten en kan zich meten met de besten.'

Schaap wenst overigens niet als 'vrouwencoach' te worden geafficheerd. Dat zou je gauw denken als je nagaat dat zijn pupillen altijd van het vrouwelijk geslacht zijn geweest. 'Gek ja, het is zo gelopen. Ik heb genoeg aanbiedingen van mannelijke profs gekregen, maar om een of andere reden heb ik telkens met vrouwen gewerkt. Het is natuurlijk wel zo dat ze mij in het WTA-circuit inmiddels heel goed kennen. Men praat weinig, maar ziet des te meer. De concurrentie houdt ogen en oren open. Zodra er ergens een wisseling van de wacht tussen een topspeelster en een coach dreigt aan te komen dan merk je links en rechts meteen beweging. Dan beginnen de panelen te schuiven.'

Over een rol bij de tennisbond is met zijn generatiegenoten Jacco Eltingh (technisch directeur KNLTB) en Paul Haarhuis (hoofdcoach KNLTB) nooit gesproken. 'Wij kennen elkaar goed en ik heb beiden bij de laatste Grand Slamtoernooien getroffen. Maar een eventuele functie binnen het opleidingsinstituut van de KNLTB is eigenlijk nooit ter sprake gekomen. Ze hebben mij verteld hoe zij de planning zien en welke zienswijze ze hebben op een succesvolle opleiding. Zelf heb ik ook niet aangegeven dat ik beschikbaar ben. Dat ben ik voor iedereen, maar als ik een samenwerking ben aangegaan met iemand dan ga ik die niet ineens verbreken.'



'Er zal **BEST** een moment komen dat ik er **GEEN PLEZIER** meer in heb, maar voorlopig vind ik het nog steeds **LEUK** om te doen'

Hij werkte vaak één-op-één maar pint zichzelf niet op die kwaliteit vast. 'Daar ligt wel mijn kracht. Maar ik heb bij voorbeeld drie jaar als coach voor de Zwitserse bond gewerkt met een kwartet spelers. Dat beviel van beide kanten goed en ik ben blij dat ik die ervaring ook heb opgedaan.'

Schaap is al 25 jaar een week of 20, 25 per seizoen onderweg. Als je dat uitrekent, kom je op een jaar of twaalf aan rondtrekken in totaal; bijna als een nomade. 'Er zal best een moment komen dat ik er geen plezier meer in heb, maar voorlopig vind ik het nog

steeds leuk om te doen. En vergeet niet dat ik van 2012 tot 2016 bij de Zwitserse bond zat (Schaap woont in Zwitserland, red.) en dus niet op de tour was.'

Robin Haase is van mening dat het niveau van coaching in het proftennis slecht is. Schaap maakt deel uit van het internationale gilde van tenniscoaches, maar is het niettemin eens met Haase. 'Er lopen nogal wat gasten rond die er alleen maar bij willen horen. Die willen gezien worden. Die vinden zichzelf belangrijker dan hun speler of speelster. Hoe dat kan? Ik kan alleen vermoedens uitspreken, dat het via, via gaat of dat iemand een vriendje heeft die de begeleiding ook wel kan doen. Het is onprofessioneel en niet goed voor het vak. Er wordt onder coaches, die serieus met hun beroep bezig zijn, ook wel over gesproken. Maar je kunt het niet tegenhouden.'

Probleem is dat de tenniscoaches niet verenigd zijn in een vakbond of belangenvereniging. En dat bovendien hun reikwijdte beperkt is. Hun speelveld ligt op de trainingsbaan; langs de baan mogen geen



*'Ik heb zelf op Wimbledon een **WAARSCHUWING** gekregen wegens ongeoorloofde **COACHING**. Maar ja, daar word ik toch voor **INGEHUURD?**'*

aanwijzingen worden gegeven. Bij de mannen al helemaal niet, bij de vrouwen in WTA-toernooien is slechts één overlegsituatie per set toegestaan.

Het is een publiek geheim dat het waar dan ook wemelt van het contact tussen coach en speler op de baan. Het wordt door umpires nogal eens door de vingers gezien. Zelden volgt een straf. Zo die al wordt gegeven, zoals Serena Williams ondervond in de US Openfinale, is die dikwijls terecht. Haar coach

Patrick Mouratoglou toonde zich na het incident in het Arthur Ashe Stadium ineens een voorstander van permanente coaching. 'Waar dat vandaan komt, is duidelijk. Williams wist zich geen raad tegen Osaka, werd alle kanten opgeslagen. Eén vertwijfelde blik richting Mouratoglou is dan voldoende voor een paar aanwijzingen en dat mag dus niet. Die gewijzigde mening van haar coach zal ongetwijfeld te maken hebben met het voorval op Flushing Meadows. Ik roep al jaren dat coaching tijdens wedstrijden moet worden ingevoerd. Ik heb zelf op Wimbledon een waarschuwing gekregen wegens ongeoorloofde coaching. Maar ja, daar word ik toch voor ingehuurd? Het zal wel een keer gebeuren dat coaching wordt toegestaan, maar tennis is een traditionele sport en het kost heel veel tijd om veranderingen door te voeren.'

Toch is hij optimistisch en wijst op bijvoorbeeld de nieuwe regels voor de dubbels. Schaap is ervan overtuigd dat op niet al te lange termijn het lijnrechtscorps verleden tijd is. 'Straks worden bij alle toernooien de lijnen en het net bewaakt door

Hawk-eye en ziet de umpire alles op een schermpje. Ik vind dat een logische stap voorwaarts.' Ook ziet hij het spel verder ontwikkelen. 'Het gaat steeds sneller. De sporters worden atletischer, groter en langer. Bovendien kun je veel met de ondergrond en de ballen doen. Langzamer maken of sneller. Je kunt het spel op die manier beïnvloeden.'

**'SOMS ERGER IK ME
MATELOOS AAN JONGE
PIKKIES DIE DENKEN DAT ZE
HET GEMAAKT HEBBEN,
MAAR DIE ALS COACH
NOG NOOIT IETS HEBBEN
GEPRESTEERD'**

Het is niet allemaal pais en vree in de tenniswereld. Zeker niet in het vrouwencircuit waar veel haat en nijd heerst. Tussen speelsters onderling, maar ook tussen coaches. 'Er zijn collega's, als ik ze zo mag noemen, die je bij het ontbijt niet eens gedag zeggen. Je ziet elkaar elke week. Dan is dat is toch een kleine moeite? Maar 's middags deel je een trainingsbaan met ze en dan spreken ze jou ineens wel aan. Dan hebben ze je nodig. Soms erger ik me mateloos aan jonge pikkees die denken dat ze het gemaakt hebben, maar die als coach nog nooit iets hebben gepresteerd. Het lijkt af en toe op een speeltuin waar kinderen voor het eerst komen.'

*'Ik heb me **NOOIT** laten **LEIDEN** door **CIJFERTJES**'*

Duidelijk is wel dat in het speelveld de managementbureaus een grote rol opeisen. Spelster A is ondergebracht bij bureau X dat goede banen onderhoudt met coach Y. Als de desbetreffende coach de spelster weet op te sturen in de vaart der volkeren is dat mede lucratief voor het bureau. De coach wordt dan eerder gecontacteerd voor een nieuwe functie - bij spelster B - dan iemand anders. 'Zo werkt het wel een beetje, hoewel ik vaak op eigen kracht te werk ben gegaan. Op een gegeven moment weten ze wie je bent en wat je kan. Ik zie een speler en weet dan dat ik met hem of haar

wil werken. In die luxe positie bevind ik me. Ik wil niet onbescheiden zijn, maar ik behoor tot de succesvolste coaches op de tour.'

En eentje die zijn beschermelingen niet voortdurend volstouwt met statistieken en cijfers. Tegenwoordig hebben coaches zelfs live de statistieken van een partij ter beschikking. 'Nee, daar ben ik niet zo van, ha, ha. Let wel, natuurlijk kun je baat hebben bij het analyseren van een komende tegenstander of bij een evaluatie na de wedstrijd. Maar ik heb me nooit laten leiden door cijfertjes. Ik ken mijn speelster van haver tot gort en ik ken de tegenstander ook vaak door en door. Het gaat in een wedstrijd maar om één of twee dingen en in mijn ogen heeft het geen zin om via een laptop te laten zien hoeveel *unforced errors* ze tot dan toe heeft geslagen, om maar een dwarsstraat te noemen. Dat is geweest. Om de partij te winnen moet je inventief omgaan met de stand van zaken op dat moment. Ik ben niet het prototype van de analyserende coach. Het enige dat telt is, hoe kan ik die partij winnen? En ik weet wat daarvoor nodig is.' ●

